

Lozan ve Lord Curzon

İçeriği Yazan: [Ata ATUN](#) [1] Zaman: Çar, 30/10/2013 - 11:08

Yazar Bloğuna Ekle: Yazarlar Bloğunda Görünmesin

29 Ekim. Türkiye Cumhuriyeti'nin ilanının ve uluslararası kabulünün 90. yıldönümü. Bana göre ise Türkiye Cumhuriyeti'nin uluslararası kabulü ve tanınmasının tarihi 24 Temmuz 1923, Lozan Antlaşmasının imzalandığı gündür.

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Dışişleri Bakanlığına getirilen ve Birinci Dünya Savaşı sonrasında yeni dünya düzeninin sağlanması görüşmelerinde, özellikle de Ortadoğu'nun yeniden şekillenmesinde İngiltere'nin çıkarlarını koruması için Lozan görüşmelerinde İngiliz heyetine başkanlık eden Lord Goerge Nathaniel Marki Curzon'un yüzünü imzaların atıldığı gün görmeye değerdi...

Kısa adıyla Lord Curzon, Birinci Dünya Savaşından sonra Yunanlıları gaza getiren ve Yunan Kralı ile Yunanlı politikacıları Anadolu'nun batı yarısını alabileceklerine ve Yunanistan topraklarına katabileceklerine inandıran kişidir.

Kurtuluş Savaşı sonrasında Yunan ordusu geri çekilmek zorunda kalınca, istemeye istemeye Türklerle masaya oturmak zorunda kalması kendisini kahretmiş ve bu kahır kısa bir müddet sonra da ölümüne yol açmıştı.

Lozan görüşmelerinde Lord Curzon sadece İngiltere'yi değil, savaşın galibi tüm Avrupa ülkelerini temsil etmekteydi ve bu nedenle de kendisini dünyanın tek yetkili yöneticisi, patronu olarak görmektedir. Bu nedenle de Türk heyetine tüm istek ve düşüncelerini kabul ettireceği inancı içindeydi. Ama gidişat/sonuç hiçte onun öngördüğü ve istediği gibi olmadı.

İşin ilginç tarafı, Lord Curzon'un Lozan'da Türk heyetine "Kurulacak Türk devletinin Müslümanları temsil etmekten vazgeçmesi durumunda, Hristiyan dünyası tarafından kolayca kabul edileceğini ve istedikleri her hakkın da verileceğini" söylemesiydi. (*Büyük Doğu*, 1997, s.277).

Bu teklif, I. Dünya savaşı galibi Avrupa devletlerinin kendilerini hangi seviyede ve nasıl bir kimlikle gördüklerinin çok güzel bir örneği aslında. Bu düşüncelerinin hala daha devam etmekte olduğunu da 1957 yılında görüşmeleri başlayan ve Eylül 1963'de imzalanan Ankara Anlaşması ile başlayan Avrupa Birliği - Türkiye katılım Müzakerelerinde yaşananlarda ve Türkiye Cumhuriyetine karşı takınılan tavırlarda görmek mümkün. Türkiye Hristiyan bir devlet olmayı kabul etmediği için Avrupa Birliğine bir türlü kabul edilmek istenmiyor ve her aşamada AB yönetimi ipe un seriyor.

Lozan görüşmelerinin Lord Curzon'un aşırı istek ve ihtirasları nedeni ile zaman zaman koptuğunu, Türk Heyetinin toplantıyı birkaç kez terk ettiğini, Lord Curzon'un Türkiye Cumhuriyeti'nin dik duruşu nedeniyle çılgına döndüğünü ve Lozan Antlaşması imzalandıktan sonra da Türk Heyetine "kabul etmediğiniz şeyleri şimdi cebime koyuyorum; zamanı gelince birer birer karşınıza çıkaracağım" dediğini unutmak mümkün değil. Bu tavır ve sözler o günlerde yaşananları çok açık, çok net bir şekilde gözler önüne sermekte.

Lord Curzon'un "Zamanı gelince Türkiye'nin karşısına çıkaracağı konular", Ermenilere toprak

verilmesi, Kapitülasyonların yeniden Avrupalı Devletlere tanınması yani yabancı devletlere ait şirketlerin Türkiye'de iş yapmaları, Türkiye'de yaşayan Ermeni, Rum, Kürt gibi azınlıklara hakların ve taşınmazların verilmesi gibi konulardı.

Lord Curzon aklındakileri yapamadı ve yaptıramadı. Yaşamının sonuna kadar iktidar hırsını içinde taşıdı. Başbakan olmayı çok arzuluyordu ama ne yaptıysa Başbakan olamadı. Lozan'da attığı imza hep karşısına çıktı. Siyasi mücadeleye ölümünün son gününe kadar devam etti. Lozan Antlaşmasının üzerinden daha 2 yıl bile geçmeden bir ameliyat sonrası hayata gözlerini yumdu. Bazı kaynaklar, geçirdiği ameliyattan değil, Lozan Antlaşmasına attığı imzanın kendisinde yarattığı kahırdan ve başarısız olarak anılmanın utancından öldüğünü öne sürmekte.

Prof. Dr. Ata ATUN

ata.atun@politikadergisi.com [2]

Yorumlar

- [Güncel](#) [3]

Kaynak URL (02/05/2024 - 14:39 tarihinde yazdırıldı):

<http://politikadergisi.com/makale/lozan-ve-lord-curzon>

Bağlantılar:

[1] <http://politikadergisi.com/pd-uye/ata-atun>

[2] <mailto:ata.atun@politikadergisi.com>

[3] <http://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/guncel>